

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 26 marca 2024 roku

ZEW.422.3.2024.AM

**Pani
Barbara Nowacka
Minister Edukacji
Ministerstwo Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

uprzejmie informuję, że do Rzeczniczki Praw Dziecka zwrócili się uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego im. Augusta Witkowskiego w Krakowie, będący zespołem realizowanego w ramach ogólnopolskiej olimpiady *Zwolnieni z Teorii* projektu społecznego *Głos Ciszy*.

Uczniowie podnoszą bardzo ważną i niewątpliwie wymagającą uwagi potrzebę uwzględnienia w przepisach obowiązującego prawa oświatowego możliwości korzystania przez osoby przystępujące do egzaminów ósmoklasisty i maturalnego z zatyczek wyciszających.

Rozwiązanie te stanowiłoby odpowiedź na potrzeby osób preferujących pracę intelektualną w ciszy, w szczególności zaś uczniów borykających się z **zaburzeniami przetwarzania sensorycznego, w tym nadwrażliwością słuchową**. Problem ten dotyczyć może – według przytoczonych przez Zgłaszających badań - aż od 5 do 16% osób w wieku szkolnym. Jak argumentują Wnoszący: *Zatyczki pozwoliłyby zniwelować dźwięki w tle, które osobom z nadwrażliwością słuchową mogą znacząco utrudnić bądź nawet uniemożliwić skupienie się, a tym samym napisanie egzaminu zgodnie z realnym poziomem wiedzy, co może skutkować przykrymi konsekwencjami na dalszej ścieżce edukacyjnej. Takie sytuacje są znaczącym wykluczeniem osób z zaburzeniami przetwarzania sensorycznego. Warto dodać, że również osoby bez wspomnianych zaburzeń mogą doświadczać uwrażliwienia na dźwięki w sytuacjach stresowych, jakimi są wszelkie egzaminy, a w szczególności maturalne.*

W toku analizy przedmiotowego pomysłu warto zauważyć, że proponowane zatyczki wyciszające są ogólnodostępnym, niedrogim, szeroko dostępnym, bezpiecznym i praktycznym narzędziem umożliwiającym lepsze skupienie się podczas egzaminu, nie wywołując przy tym żadnych negatywnych skutków dla ich użytkownika, ani też jego otoczenia. Zgłaszający zwracają też uwagę, że jednorazowych zatyczek, wykonanych z wolno rozprężającej się pianki poliuretanowej nie sposób pomylić ze zwykłymi

słuchawkami, co może być szczególnie ważne z perspektywy troski o prawidłowy przebieg egzaminu.

Osoby kierujące swoją prośbę w tej sprawie przeprowadziły na ten temat dość rozległe badanie ankietowe – pozyskano w nim 1220 odpowiedzi pochodzących w przeważającej większości od osób w wieku szkolnym lub akademickim (do 25. roku życia). Aż 81,2% jego uczestników opowiedziało się za wprowadzeniem możliwości korzystania z zatyczek wygłuszających podczas egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnych. Według informacji przekazanych przez Zgłaszających *potwierdzają to również głosy słyszane przez nas bezpośrednio od uczniów za pośrednictwem mediów społecznościowych oraz podczas przeprowadzanego przez nas cyklu warsztatów dla uczniów szkół podstawowych (klasy 7. i 8.) oraz ponadpodstawowych*. Jest to zatem głos osób, których ten problem najbardziej dotyczy.

Powyższe ustalenia oraz godne uznania zaangażowanie osób młodych we wdrożenie proponowanego rozwiązania świadczy o skali i aktualności występujących trudności. Ustalane obecnie przez Centralną Komisję Egzaminacyjną (dalej: CKE) warunki przystępowania do egzaminów zawierają określony katalog przedmiotów, które uczeń może wnieść na salę egzaminacyjną. Nie uwzględniają one jednak zatyczek wyciszających. Sami Zgłaszający przekazują, że często spotykali się oni z wiadomościami, iż *szkoła odrzuca prośby uczniów o możliwość korzystania z zatyczek wygłuszających w czasie egzaminów*. Z wszelkim prawdopodobieństwem zaproponowane rozwiązanie stanowi adekwatną i optymalną odpowiedź na potrzeby uczniów – wymagając przy tym odpowiedniego usankcjonowania tego w stosownych przepisach prawa oświatowego, lub też w oficjalnych wytycznych CKE.

Coraz większa świadomość trudności i potrzeb osób zmagających się z zaburzeniami sensorycznymi znajduje swoje odzwierciedlenie w zakrojonych na coraz większą skalę przedsięwzięciach społecznych – w niektórych miejscach pracy, na uczelniach, a nawet instytucjach kulturalnych tworzone są pokoje wyciszeń, kina organizują seanse przyjazne sensorycznie, a w sklepach ustanawia się tzw. godziny ciszy. Również – a może w szczególności – do pozytywnych i sztych na miarę potrzeb swoich społeczności zmian dążyć powinny, jako miejsca służące rozwojowi i nauce, szkoły. Trudno przy tym wyobrazić sobie okoliczności wymagające skupienia, spokoju i ciszy bardziej, niż pierwsze poważne doświadczenia egzaminacyjne.

Dlatego też, wyrażając pełne poparcie dla przedstawionego przez młodzież postulatu, w oparciu o art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o *Rzeczniku Praw Dziecka*

(Dz.U. z 2023 r. poz. 292) zwracam się z uprzejmą prośbą o pochylenie się nad zgłaszanym przez osoby młode postulatem i wnoszę o rozważenie możliwości uwzględnienia go, z korzyścią dla uczniów, w toku dalszych prac nad zmianami w obowiązujących przepisach. W przypadku aprobaty Pani Minister względem powyższego zwracam się też o nadanie tej sprawie biegu umożliwiającego skorzystanie przez potrzebujących tego uczniów z zatyczek wyciszających w czasie egzaminów jeszcze w bieżącym roku szkolnym.

Wyrażam nadzieję, że podjęte w tej sprawie działania przyczynią się do jak najlepszego zabezpieczenia interesu dzieci i młodzieży, będąc kolejnym krokiem do uczynienia szkół miejscami bezpiecznymi i przyjaznymi dla swoich uczniów – stawiającymi na pierwszym miejscu ich potrzeby i wsparcie edukacyjnego potencjału.

Uprzejmie proszę o informację na temat poczynionych w sprawie ustaleń i decyzji.

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka

